

คำสอนดั้งเดิมหรือแก่นแท้หรือหัวใจของทุกศาสนานั้นจะ สอนให้ทุกคนเป็นคนดี รักผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เบียดเบียนใครๆ และสอนให้ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ประหยัด งดเว้นสิ่งที่ไม่ดี เช่น สิ่งเสพติด สิ่งฟุ่มเฟือย การพนัน การดื่มสุรา เป็นต้น รวมทั้งสอนให้ขยัน อดทน เสียสละ เป็นต้น ซึ่งคำสอนเหล่านี้ล้วนมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่ปฏิบัติได้ และต่อสังคมโดยรวม ถ้าทุกคนหรือ ส่วนใหญ่ปฏิบัติได้เช่นนี้ โลกก็จะมีสันติภาพได้

ความจริงแล้วหลักคำสอนดั้งเดิมของทุกศาสนาจะมีไม่มาก แต่ภายหลังได้มีการแต่งเติมคำสอนออกไปมากมาย ซึ่งก็มีทั้งที่ตรงกับหลักคำสอนดั้งเดิม และผิดเพี้ยนจากหลักคำสอนดั้งเดิมออกไปจนกลายเป็นเรื่องราวและการปฏิบัติที่มงายไร้เหตุผล ที่ไม่ได้ช่วยให้ผู้นับถือหรือผู้มาศึกษาเกิดความเข้าใจและเห็นแจ้งในชีวิตขึ้นมาได้ รวมทั้งไม่ได้ช่วยทำให้ความทุกข์ของผู้ที่นับถือ ลดน้อยลงหรือหมดสิ้น ไปได้อย่างแท้จริงเลย ชำร้ายยังจะทำให้ชีวิตมีความทุกข์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ในปัจจุบันสิ่งหนึ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาในศาสนาก็คือ “พิธีกรรม” ซึ่งจัดว่าเป็นส่วนเกินของศาสนาที่คนรุ่นหลังๆ แต่งเติมขึ้นมาให้ผู้นับถือปฏิบัติ เพื่อให้มีระเบียบแบบแผน และสร้างความน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่กลับเป็นผู้คนที่นับถือกลับมายึดถือพิธีกรรมว่าเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ และเห็นว่าพิธีกรรมสำคัญมากกว่าหลักคำสอนเสียอีก จนทำให้ผู้นับถือเกิดความเห็นผิดว่า พิธีกรรมเป็นหัวใจของศาสนา มากกว่าหลักคำสอนที่เป็นหัวใจ

อีกสิ่งหนึ่งก็คือ “เรื่องการอาศัยศาสนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์” โดยนักสอนศาสนา (หรือนักบวชของศาสนา) บางคนหวังผลประโยชน์ทางวัตถุ ก็อาศัยศาสนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ โดยอาศัยศาสนาบังหน้าเพื่อให้ผู้ที่เชื่อถือนำทรัพย์หรือสิ่งของหรือเกียรติยศชื่อเสียงมาให้ ถ้าใครจะหันหน้าเข้าหาศาสนา ก็จะต้องบริจาคทรัพย์จึงจะได้รับความสนใจ แต่ถ้าใครไม่มีทรัพย์ก็จะไม่ได้รับความสนใจ คือแทนที่ศาสนาจะเป็นฝ่ายให้ แต่กลับจะเป็นฝ่ายเอาเพียงอย่างเดียว ซึ่งส่วนมากแล้วนักสอน

ปัญญาชนนี้ให้ต่อเนื่องนานๆ จนนิสัยที่จะกลับมาเกิดความยึดถือว่ามีตัวเรานี้ถูกทำลายจนหมดสิ้นไปจากจิตได้สำนึกอย่างถาวร ความทุกข์ทั้งหลายก็จะไม่กลับมาเกิดอีกอย่างถาวร หรือจนตลอดชีวิตได้

จะเชื่อได้อย่างไร?

จากหลักการที่ว่า “เมื่อมีการใช้เหตุผลพิจารณา จนเกิดความเข้าใจถูกต้องแล้วว่าไม่มีตัวเรา และให้หน้าเอาความเข้าใจนี้ มาฟังพิจารณาองเข้าไปในจิต ที่สมมติเรียกว่าเรานี้อย่างตั้งใจที่สุด ก็จะทำให้จิตเกิดทั้งปัญญาและสมาธิขึ้นมากำจัดความยึดถือว่ามีตัวเรานี้ให้ระงับหรือดับหายไปได้ แล้วความทุกข์ก็จะดับลง หรือไม่เกิดขึ้น และจิตก็จะสงบเย็น” นี้ เราก็คงจะยังไม่เชื่อได้ว่ามันจะได้ผลจริงหรือไม่? เพราะมันยังเป็นแค่ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือเท่านั้น เราจะต้องนำเอาหลักการนี้มาทดลองปฏิบัติให้ได้ผลแน่ชัดก่อนเราจึงจะค่อยเชื่อ แต่ถ้าทดลองปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถของเราแล้วแต่ก็ยังไม่ได้ผล ก็อย่าเชื่อให้ละทิ้งเสีย

สรุปว่าการที่เราจะเชื่อและรับเอาหลักการใดมาปฏิบัติ เราจะต้องพิสูจน์ทดลองให้เห็นจริงด้วยจิตของเราเองอย่างแน่ชัดเสียก่อน เราจึงจะเชื่อว่าทฤษฎี หรือหลักการนั้นถูกต้องแน่นอน ไม่ผิดพลาด ซึ่งความเชื่อที่เกิดขึ้นนี้ก็ไม่ได้อาศัยคนสอน แต่เป็นการเชื่อจากความจริงที่ปรากฏขึ้นมาให้ได้รับรู้จริงๆ และก็ไม่ใช่การเชื่อตนเองด้วย เพราะตนเองก็คือความยึดถือที่เกิดมาจากความโง่ ถ้ายังมีความยึดถือว่ามีตนเองอยู่ ก็แสดงว่ายังมีความโง่ครอบงำจิตอยู่ ดังนั้นถ้าเชื่อตนเองก็เท่ากับเชื่อคนโง่ แล้วความเชื่อนี้ก็ย่อมที่จะมีความผิดพลาดได้อย่างมาก

ทำอย่างไรจึงจะมีความปรารถนาที่จะดับทุกข์?

ทั้งๆที่เราที่รู้และเข้าใจแล้วว่าชีวิตมีแต่ความทุกข์ และไม่มีอะไรที่จะมาเป็นตัวเราหรือของเราได้จริง แต่เราก็คงมีความยึดถือว่ามีตัวเราอยู่นั่นเอง ถึงแม้มันจะลดน้อยลงบ้างแล้วก็ตาม ดังนั้นเรา (ตามที่สมมติเรียก) จึงยังคงต้องมีความทุกข์อยู่